

לֹאִישׁ נָאֵל [יִירוּשָׁלַיִם] לְהָשִׁיב הָאֵשׁ אֵלָיו, הָאֵשׁ הַמוֹשֵׁב לָהּ לִבְהֵן
מִלְכָּד אֵיל הַכְּפָרִים אֲשֶׁר יִכְפֹּר בּוֹ עֲלִי, וְהָאֵדָם הַיְחִיד שִׁיתֵּכֶן שֶׁאֵין
לוֹ יוֹרֵשׁ הוּא גֵר, אֲבָל לְיִשְׂרָאֵל לְעוֹלָם יֵשׁ קֶרֶב הַיּוֹרֵשׁ אוֹתוֹ,
כַּמְבוּאֵר לְעִיל (קט). אֹמֶרֶת הַמִּשְׁנָה דִּין נֹסֵף: הִיא הַגּוֹלָן מִעֲלֵה אֶת
הַכֶּסֶף – הָקֵרֶן וְהַחֹמֶשׁ וְאֶת הָאֵשׁ לְיִירוּשָׁלַיִם, וְיָמָּה הַגּוֹלָן בִּדְרוֹךְ,
הַכֶּסֶף יִתֵּן לְכִנְיֵי שֶׁל הַגּוֹלָן, כִּיּוֹן שֶׁאֲחֵר מִיתָתוֹ אֵי אֲפֶשֶׁר לִכְפֹּר
עָלָיו בַּהֲבָאת הַמָּמוֹן לְכַהֲנִים, וְהָאֵשׁ יִרְעָה בְּשָׂדֶה עַד שֶׁיִּסְתַּחֲבֵב –
שִׁפּוֹל בּוֹ מוֹם הַפּוֹסֵלוֹ מִהַקְרֵבָה, וְיִכְפֹּר, וְיִפְּלוּ דָמָיו – יִכְנָסוּ דָמֵי
הָאֵשׁ לְדִקְבָהּ – לְקוֹפָה שֶׁמִּקְרִיבִים מִמֶּנָּה קֶרֶב־נוֹת עוֹלוֹת נִדְבָה. אֵךְ
אִם נִתֵּן הַגּוֹלָן אֶת הַכֶּסֶף לְאִנְשֵׁי הַמַּשְׁמֵר שֶׁעֲבָדוּ בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ
בְּאוֹתוֹ זְמָן, וְיָמָּה הַגּוֹלָן קוֹדֵם שֶׁהִקְרִיבוּ אֶת הָאֵשׁ, אֵף שֶׁלֹּא
הִסְתַּיְמָה כְּפָרְתוֹ אֵין הַיִּזְרָשִׁין יִבְלוּן לְהוֹצִיא אֶת הַכֶּסֶף מִיָּדָם שֶׁל
הַכַּהֲנִים, שְׁנֵאֲמָר (בַּמְדָּבָר ה') 'וְאִישׁ אֲשֶׁר יִתֵּן לְבָהֵן לוֹ יִהְיֶה, שְׂכִינֹן
שֶׁנָּתַן אֵדָם לִכְהֵן מִתְנֶה מַעֲשִׂימִם וְאַרְבַּעַת מִתְנֹת כְּחוֹנָה, הִרִי הִיא
שֶׁלֹּ.
הַמִּשְׁנָה דְּנָה בְּאוֹפֶן שֶׁנִּיתֵן הַכֶּסֶף לְמִשְׁמֶרֶת אַחַת וְהָאֵשׁ לְמִשְׁמֶרֶת
אַחֶרֶת: נִתֵּן הַגּוֹלָן אֶת הַכֶּסֶף לְמִשְׁמֶרֶת יְהוֹדִיָּם, וְנָתַן אֶת הָאֵשׁ
לְמִשְׁמֶרֶת יִדְעִיָּה מִשְׁמֶשֶׁת אַחֲרֶיהָ, יָצָא יְדֵי חוֹבְתוֹ. אֵךְ אִם נָתַן
הַגּוֹלָן אֶת הָאֵשׁ תַּחֲלִילָה לְיִהוּדִיָּם בְּזִמְנָה מִשְׁמֶרֶתוֹ, וְאֶת הַכֶּסֶף
לְיִדְעִיָּה בְּזִמְנָה מִשְׁמֶרֶתוֹ, אִם קָיָם הָאֵשׁ שְׁעִדִּין לֹא הִקְרִיבוּהוּ בְּנֵי
יְהוּדִיָּם, וְקִרְיָבוּהוּ בְּנֵי יִדְעִיָּה, וְאִם לֹא קִיָּם הָאֵשׁ, שֶׁכֹּכֵר
הִקְרִיבוּהוּ בְּנֵי יְהוּדִיָּם, תָּלוּר – יַחוּזֵר הַגּוֹלָן וְיִבְיֵא אֵשׁ אֲחֵר
וְהַחֲכַפֵּר בּוֹ. וְטַעַם דִּינִים אֵילָן, כִּיּוֹן הַחֲכַמִּיָּא אֶת 'גּוֹלָ' – הָקֵרֶן
וְהַחֹמֶשׁ עַד שֶׁלֹּא הִבִּיא אֲשָׁמוֹ, יָצָא יְדֵי חוֹבְתוֹ, וְלֹכֵן אִם נָתַן אֶת
הַכֶּסֶף לְיִהוּדִיָּם וְאֶת הָאֵשׁ לְיִדְעִיָּה יָצָא, וְכֹל מִשְׁמֶרֶת זָכָתָה בְּמֵה
שְׁבִידָה. אֵךְ אִם הִבִּיא אֶת אֲשָׁמוֹ עַד שֶׁלֹּא הִבִּיא גּוֹלָ, לֹא יָצָא, וְלֹכֵן
אִם הוֹקֵרֵב הָאֵשׁ לִפְנֵי הַבַּיִת הַכֶּסֶף, עָלָיו לְהִבִּיא אֵשׁ אַחֶר.
אֹמֶרֶת הַמִּשְׁנָה דִּין נֹסֵף: אִם נִתֵּן הַגּוֹלָן אֶת הַכֶּסֶף לְכַהֲנִים, וְלֹא נִתֵּן
אֶת הַחֹמֶשׁ, אֵין הַחֹמֶשׁ מַעֲבָב אֶת הַכְּפָרָה, וְאֲפֶשֶׁר לְהִקְרִיב אֶת
אֲשָׁמוֹ וְאַחֵר כִּי יִתֵּן אֶת הַחֹמֶשׁ:

גמרא

הַגְמָרָא מְבִיאָה בְּרִייתָא הַמְבָאֶרֶת אֶת הַפְּסוּקִים שֶׁנֶּאֱמָרוּ לְגַבֵּי גֹזֶל
הָגֵר: תִּנּוּ רִכְנָיו, נֶאֱמַר בְּתוֹרָה לְגַבֵּי גֹזֶל הָגֵר (בַּמְדָּבָר ח) 'וְהָאֵשׁ
הַמוֹשֵׁב לָהּ' לִבְהֵן מִלְכָּד אֵיל הַכְּפָרִים אֲשֶׁר יִכְפֹּר בּוֹ עֲלִי, וְיֵשׁ
לְדִרוֹשׁ אֶת הַפְּסוּקִים כִּי, 'אֲשָׁם' זֶה תְּשׁלוֹם הַכֶּרֶן, 'הַמוֹשֵׁב' זֶה תְּשׁלוֹם
הַחֹמֶשׁ. מִבְּרַת הַבְּרִייתָא. אוֹ אֵינִי – שְׁמָא אֵין הַפְּסוּקִים נִדְרָשׁ כִּי
אֵלָּא בְּאוֹפֶן אַחֶר, 'אֲשָׁם' זֶה 'אֵיל' – קֶרֶבֶן הָאֵשׁ. שְׁוֹאֵלֶת הַגְמָרָא:
וְלִמָּא נִפְקָא מִיָּדָה אִם 'אֲשָׁם' זוֹ קֵרֶן אוֹ שְׁוֵהָה הַקְרָב, וְהִרִי בְּכֹל
אוֹפֶן מִחוּדֵיב הַגּוֹלָן בְּשִׁנְיָהִם. מְשִׁיבָה הַגְמָרָא: אִם 'אֲשָׁם' הוּא קֶרֶבֶן,
הִרִי יֵשׁ לְלַמּוֹד מִכָּאן לְאַפְסוּקֵי מִדְּרָבָא – לְהוֹצִיא מִדְּבַרֵי רַבָּא, דְּאֲמַר
רַבָּא, גּוֹלָ תִּגְרַר שְׁתִּחְוִירֵי הַגּוֹלָן לְכַהֲנִים בְּלִילָה, לֹא יָצָא יְדֵי חוֹבְתוֹ,
וְכֵן אִם תִּחְוִירֵי חֲצָאִין – בְּכַמְּהָ תְּשׁלוּמִים וְלֹא תְּשׁלוּם אַחַד, לֹא
יָצָא יְדֵי חוֹבְתוֹ, מָאִי מַעֲבָב, כִּיּוֹן דְּאֲשָׁם' קִרְיָה רַחֲמָנָא – הַתּוֹרָה
כִּינִתָּה אֶת הָקֵרֶן בְּלִשׁוֹן 'אֲשָׁם', לְלַמַּד שְׁדִּינוּ כְּקֶרֶב, שְׁאִינוּ קֶרֶב
בְּלִילָה, וְאִינוּ בֹא לְחַצְצָאִין. וְאִם נִפְרַשׁ שֶׁ'אֲשָׁם' הָאֲמוֹר בְּפִסְקוֹ אֵינוּ
תְּשׁלוֹם הָקֵרֶן אֲלָא הַבַּיִת הַקְרָב, אֵי אֲפֶשֶׁר לְלַמַּד שְׁדִּינוּ אֵינוּ שֶׁל
רַבָּא מִפְּסוּקִים. מְבִיאָה הַגְמָרָא אֶת סִיּוּם הַבְּרִייתָא, לְכָךְ אֵין לְדִרוֹשׁ
שֶׁ'אֲשָׁם' הוּא הַקְרָב, שְׁהִי בְּשִׁנְיָהִם אֲמַר בְּהַמְשָׁךְ הַפְּסוּקִים (שם)
'מִלְכָּד אֵיל הַכְּפָרִים אֲשֶׁר יִכְפֹּר בּוֹ עֲלִי, הִרִי הַקְרָבִין אֲמוֹר, הִיוּ
אֲמַר שֶׁ'אֲשָׁם' הָאֲמוֹר בְּתוֹחֵלֶת הַפְּסוּקִים זֶה תְּשׁלוֹם הַכֶּרֶן.
הַגְמָרָא מְבִיאָה בְּרִייתָא אַחֶרֶת עַל פְּסוּקִים זֶה: תִּנּוּ אֵיךְ – שְׁנִינוּ
בְּרִייתָא אַחֶרֶת, 'אֲשָׁם' הָאֲמוֹר בְּפִסְקוֹ, זֶה הַכֶּרֶן, 'הַמוֹשֵׁב' זֶה
הַחֹמֶשׁ. מִבְּרַת הַבְּרִייתָא. אוֹ – שְׁמָא אֵינוּ כֵן, אֵלָּא נֶאֱמַר שֶׁ'אֲשָׁם'
זֶה הָחֹמֶשׁ, וְהַמוֹשֵׁב זֶה תְּשׁלוֹם הַקְרָב. שְׁוֹאֵלֶת הַגְמָרָא: לִמָּא נִפְקָא
מִיָּדָה כִּיצַד נִדְרָשׁ אֶת הַפְּסוּקִים, וְהִרִי בְּכֹל אוֹפֶן חִיבֵי הַגּוֹלָן בְּשִׁנְיָהִם.
מְשִׁיבָה הַגְמָרָא: אִם 'אֲשָׁם' הוּא חוֹמֶשׁ, הִרִי שְׁנִיתֵן לְלַמּוֹד
מִבְּרִייתָא זוֹ לְאַפְסוּקֵי מִפְּתִינִיתִין – לְמַעַם מַהֲדִּין הָאֲמוֹר בְּמִשְׁנֵיתוֹ,
דִּתֵּן, נִתֵּן לוֹ הַגּוֹלָן אֶת הַכֶּסֶף, וְלֹא נִתֵּן לוֹ אֶת הַחֹמֶשׁ, אֵין הַחֹמֶשׁ

וְאִם הִיא הַכֶּהֱן וְכֵן אוֹ חוֹלָה, שְׁהוּא רָאוּי לְהִקְרִיב וְאִינוּ רָאוּי
לְאֲכֹל, נִזְתָּה לְהִקְרִיבָה לְכָל בֵּהֵן שִׁרְצָה, כִּיּוֹן שְׁהוּא יִכּוֹל לְהִקְרִיב
וּמִמִּילָא הוּא יִכּוֹל לְמַנּוֹת שְׁלִיחָה. וְעִבּוּדָתָהּ וְעוֹרָה לְאִנְשֵׁי מַשְׁמֵר, כִּיּוֹן
שְׁאִינוּ יִכּוֹל לְאֲכֹל וּמִמִּילָא אֵינוּ יִכּוֹל לְהַעֲמִיד תַּחְתּוֹ כֹּהֵן אַחֵר
לְעִנְיַן זֶה.
הַגְמָרָא מְבִאֶרֶת אֶת דְּבָרֵי הַבְּרִייתָא. מִבְּרַת הַגְמָרָא: הָאֵי וְכֵן אוֹ
חוֹלָה, חִיבֵי דָמֵי, אֵי דְּמָצִי עֲבִיד עֲבוּדָה – אִם הוּא יִכּוֹל לְעַבֵּד
וְלַהֲקִירֵב, עֲבוּדָתָהּ – בְּשָׂדֶה וְעוֹרָה נִמְיָה יִתְּנִי דִידָהּ – גַּם תַּהִיָּה שֶׁלּוֹ
וְלֹא שֶׁל אִנְשֵׁי הַמִּשְׁמֵר, וְאֵי דְּלֹא מָצִי עֲבִיד עֲבוּדָה, שְׁלִיחָה חִיבֵי מַשְׁמֵר
– וְאִם אֵינוּ יִכּוֹל לְעַבֵּד, כִּיצַד הוּא יִכּוֹל לְמַנּוֹת שְׁלִיחָה לְהִקְרִיבָה,
וְלַתְּתָה לְכָל כֹּהֵן שִׁרְצָה שִׁקְרִיבָנָה. מְשִׁיבָה הַגְמָרָא: אֲמַר רַב פִּיפְא,
הַבְּרִייתָא עוֹסֶקֶת בְּזִקֵּן אוֹ חוֹלָה שֶׁיִּכּוֹל לְעַשׂוֹת – לְעַבֵּד וְלִאֲכֹל עַל
יְדֵי תִּדְּקָה, וְלֹכֵן, עֲבוּדָה, דְּכִי עֲבִיד לִיה – שֶׁגַם כְּשֶׁעוֹשָׂה אוֹתָהּ עַל
יְדֵי תִּדְּקָה, עֲבוּדָה הִיא, וּמַשְׁמֵר שְׁלִיחָה – הוּא יִכּוֹל לְמַנּוֹת שְׁלִיחָה
תַּחְתּוּנָה. וְאֵילוֹ אֲכִילָה, דְּכִי אֲכִיל עַל יְדֵי תִּדְּקָה, אֲכִילָה נִפְקָה הִיא –
אֲכִילָה שֶׁנִּפְשׁוּ קֶצֶה בָּהּ, וְאֲכִילָה נִפְקָה לֹא בְּכֹל הוּא – אֵינָה
נִחְשֶׁבֶת אֲכִילָה, וּמַשְׁמֵר חִיבֵי עֲבוּדָתָהּ וְעוֹרָה נִתְּנִים לְאִנְשֵׁי מַשְׁמֵר.
הַגְמָרָא מְבִיאָה אוֹפִנִים נֹסְפִים שֶׁכֵּהֵן יִכּוֹל לִיתֵן קֶרֶבֶן לְמִי שִׁרְצָה:
אֲמַר רַב שְׁשֵׁת, אִם הִיא בֵּהֵן שֶׁל הַמִּשְׁמֵר מָמָא, וְיֵשׁ לוֹ זָכוֹת לְהִקְרִיב
בְּקֶרֶבֶן צִבּוּר, כִּיּוֹן שֶׁקֶרֶבֶן צִבּוּר דּוּחָה אֶת הַטּוֹמָאָה וְהוּא יִכּוֹל
לְהִקְרִיב בְּעַצְמוֹ, הִרִי הוּא גַם נִזְתָּה לְכָל מִי שִׁרְצָה – שֶׁיִּכּוֹל לְמַנּוֹת
שְׁלִיחָה לְהִקְרִיבָה זוֹ. אֲמַנְם, וְעִבּוּדָתָהּ נִפְקָה לְאִנְשֵׁי מַשְׁמֵר.
מִבְּרַת הַגְמָרָא: דְּכִי דָמֵי, אֵי דְּרִבָּא – אִם יֵשׁ בְּאִנְשֵׁי הַמִּשְׁמֵר
כַּהֲנִים מְחֻוּרִים, אִם כֵּן, מְמַאִים מִי מָצִי עֲבִיד – וְכִי הֵם יִכּוֹלִים
לְהִקְרִיב בְּטוֹמָאָה, וְהִרִי הוֹתֵר לְהִקְרִיב קֶרֶבֶן בְּטוֹמָאָה רַק כְּשֶׁאֵין
כַּהֲנִים טְהוּרִים, וְאִם יֵשׁ טְהוּרִים אֵין הַטּוֹמָאָה רָשָׁא לְהִקְרִיב, וּמִמִּילָא
אֵינוּ יִכּוֹל לְמַנּוֹת שְׁלִיחָה. וְאֵי דְּרִבָּא – וְאִם אֵין בְּמִשְׁמֵר כַּהֲנִים
מְחֻוּרִים, אִם כֵּן כִּיצַד אֲמַר רַב שֶׁשֶׁת שֶׁעֲבוּדָתָהּ וְעוֹרָה לְאִנְשֵׁי
מַשְׁמֵר, הֵא מְמַאִים נִינְהוּ, וְלֹא מָצִי אֲכִיל – הִרִי הֵם טְמֵאִים וְאֵינוּ
יִכּוֹלִים לְאֲכֹל, וְאֵף קֶרֶבֶן צִבּוּר הַמּוֹקֵרֵב בְּטוֹמָאָה, אֵינוּ נֶאֱכָל
בְּטוֹמָאָה. מְשִׁיבָה הַגְמָרָא: אֲמַר רַבָּא, מְדוּבָר שֶׁבָּאוּתוֹ מִשְׁמֵר אֵין
כַּהֲנִים טְהוּרִים הָרְאוּיִים לְעַבֵּדָהּ, וְלֹכֵן רָשָׁאִים הַטְּמֵאִים לְהִקְרִיבָה,
אֵךְ יֵשׁ כַּהֲנִים בְּעִלֵי מוֹמִים טְהוּרִים, שְׁאֲמַנְם אֵינוּ רְאוּיִים לְעַבֵּדָהּ
אֵךְ הֵם רְאוּיִים לְאֲכִילָה, וְאֵימָא – וְכִי יֵשׁ לְוֹמַר בְּדַבְרֵי רַב שֶׁשֶׁת,
'וְעִבּוּדָתָהּ וְעוֹרָה לְכָל מוֹמִין מְחֻוּרִין שֶׁבָּאוּתוֹ מַשְׁמֵר'.
מְבִיאָה הַגְמָרָא אוֹפֶן נֹסֵף כַּעֲשֵׂן זֶה: אֲמַר רַב אֲשֵׁי, אִם הִיא בֵּהֵן גְּדוֹל
אוֹיֵן – שְׁמֹתוֹ אֲבִיו אוֹ אִמּוֹ וְעִדְיִין לֹא נִקְבְּרוּ, וְהוּא רּוֹצֵה לְהִקְרִיב
קֶרֶבֶן שֶׁל עַצְמוֹ, כִּיּוֹן שֶׁכֵּהֵן גְּדוֹל יִכּוֹל לְהִקְרִיב אֵף כְּשֶׁהוּא אוֹנֵן,
הוּא יִכּוֹל אֵף לְמַנּוֹת שְׁלִיחָה, וְהִרִי הוּא נִזְתָּה לְהִקְרִיבָה לְכָל בֵּהֵן
שִׁרְצָה, אֲמַנְם, וְעִבּוּדָתָהּ וְעוֹרָה לְאִנְשֵׁי מַשְׁמֵר, שֶׁאֵף שְׁהוּא מִקְרִיב
אוֹנֵן אֵינוּ אוֹכֵל קִדְשִׁים בְּאִנְיָנוּתוֹ, וְכִיּוֹן שֶׁכֵּהֵן אֵינוּ יִכּוֹל לַתֵּת אֶת
אֲכִילָתָהּ לְאֲחֵר, אֲלָא הֵם שֶׁל אִנְשֵׁי מִשְׁמֵר. שְׁוֹאֵלֶת הַגְמָרָא: מָאִי
קָא מַשְׁמַע לָן – מִזֶּה הַחִידוּשׁ בּוֹזֵה, וְהִרִי תִּנּוּ בְּרִייתָא, בֵּהֵן גְּדוֹל
מִקְרִיב אוֹיֵן, וְאֵינוּ אוֹכֵל בְּאִנְיָנוּתוֹ, וְאֵינוּ חוֹלֵק בְּקִדְשִׁים עַל מַנֵּת
לְאֲבֹל לְעֶרֶב לְאַחַר שֶׁתִּשְׁתַּלַּק אִנְיָנוּתוֹ, וְאִם כֵּן פִּשְׁטָא שְׁהוּא יִכּוֹל
לְמַנּוֹת שְׁלִיחָה לְהִקְרִיבָה וְלֹא לְאֲכִילָה. מִתְרַצָּת הַגְמָרָא: סְלָקָא דְּעִתָּהּ
אֲמִינָא, כִּי חָם רַחֲמָנָא עָלֶיהָ דְּבֵהֵן גְּדוֹל – מִזֶּה שֶׁהַתּוֹרָה חֲסֵה עַל
הַכֶּהֱן הַגְּדוֹל, לְקִרְבֵּי הוּא – הֵינּוּ רַק שְׁהוּא עַצְמוֹ יִקְרִיב בְּאִנְיָנוּתוֹ,
אֲכִיל לְשׁוּיֵי שְׁלִיחָה, לֹא מָצִי מַשְׁמֵר – אֵךְ אֵינוּ יִכּוֹל לְמַנּוֹת שְׁלִיחָה. קָא
מַשְׁמַע לָן רַב אֲשֵׁי שֶׁבְּכּוּחוֹ אֵף לְמַנּוֹת שְׁלִיחָה שִׁקְרִיב תַּחְתּוּנָה:
בְּמִשְׁנֵית הַקּוֹדְמוֹת (קג. קח) הַתְּבָאֵר שֶׁהַגּוֹלָן אֶת חֲבִירוֹ וְנִשְׁבַּע לוֹ
לְשַׁקֵּר וְיָמָּה הַגּוֹלָן, מִשְׁלֵם אֶת הָקֵרֶן וְהַחֹמֶשׁ לְיִירוּשָׁיִם. בְּמִשְׁנֵיתוֹ
יְבוּאֵר שֶׁאִם הִיא הַגּוֹלָן גֵּר שְׁמֵת לֹא יוֹרְשִׁים, נִתֵּן הַגּוֹלָן אֶת הָקֵרֶן
וְהַחֹמֶשׁ לְכַהֲנִים.

משנה

הַגּוֹלָן אֶת הָגֵר, וְנִשְׁבַּע לוֹ הַגּוֹלָן לְשַׁקֵּר שֶׁלֹּא גֹזֶל, וְיָמָּה הָגֵר לֹא
יִירוּשָׁיִם, הִרִי זֶה – הַגּוֹלָן מַשְׁלֵם קֶרֶן וְחֹמֶשׁ לְכַהֲנִים הַעוֹבְדִים בְּאוֹתוֹ
זְמַן בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ, וְאֲשָׁם לְמִנְחָה. שְׁנֵאֲמָר (בַּמְדָּבָר ח) 'וְאִם אֵין

1 מְעַבְבֵּי אֶת הַכִּפְרָה, כִּיּוֹן שֶׁרֶק הַקֶּרֶן נִכְתְּבָה בִּלְשׁוֹן 'אִשָּׁם', וְלֹא
2 הַחוּמֶשׁ, וְאִילוּ לְדַבְרֵי הַבְּרִייתָא, אֲדִרְבֵּהּ, תִּשְׁלֹם הַחוּמֶשׁ מְעַבְבֵּי אֶת
3 הַכִּפְרָה כִּיּוֹן שֶׁהוּא קְרוּי 'אִשָּׁם', וְלֹא הַקֶּרֶן. מִבִּיאה הַגִּמְרָא אֶת
4 סִיּוּם הַבְּרִייתָא: לֵכָךְ אֵין לְדְרוֹשׁ שׁ'אִשָּׁם' הוּא הַחוּמֶשׁ, מִשּׁוּם
5 שֶׁשֶּׁהוּא אוֹמֵר בְּתַחֲלִילַת הַפְּרִשָּׁה (שם ה ז) 'וְהָשִׁיב אֶת אֲשָׁמוֹ
6 בְּרֹאשׁוֹ וְחִמִּישְׁתּוֹ', הֵוִי אוֹמֵר שׁ'אִשָּׁם' זֶה קֶרֶן, שֶׁהִרִי מוֹזְכָּר שֵׁם
7 בִּפְרִיֹשׁ 'וְחִמִּישְׁתּוֹ' וּבִהֲכִרַח שׁ'אִשָּׁמוֹ' הוּא קֶרֶן, וְהוּא הוֹדִין גַּם
8 בִּפְסוּק 'הָאִשָּׁם הַמוֹשֵׁב' יֵשׁ לְדְרוֹשׁ שׁ'אִשָּׁם' הוּא קֶרֶן וְהַמוֹשֵׁב
9 הוּא חוּמֶשׁ.
10 מִבִּיאה הַגִּמְרָא בְּרִייתָא שְׁלִישִׁית עַל פְּסוּק זֶה: תִּנָּיִא אִידָּהּ, 'אִשָּׁם'
11 זֶה קֶרֶן, וְהַמוֹשֵׁב' זֶה חוּמֶשׁ, וּבִגְזֵל הֵגֵר הַכְּתוּב מְדַבֵּר. מִבְּרִית
12 הַבְּרִייתָא, אוֹ אֵינוֹ – שִׁמָּא אֵין הַפְּסוּק עוֹסֵק בְּגִזְלָן וּבִתְשֻׁלֹּם חוּמֶשׁ,
13 אֲלֹא 'הַמוֹשֵׁב' זֶה תִּשְׁלֹם כָּפֹל, וּבִגְנִיבַת הֵגֵר הַכְּתוּב מְדַבֵּר, שֶׁאִם
14 גָּנַב מִהֵגֵר וּמֵת הֵגֵר צָרִיךְ הַגָּנֵב לְתַת אֶת תְּשֻׁלּוּמֵי הַקֶּרֶן וְהַכִּפֹּל
15 לְכַהֲנִים. מִשִּׁיבָה הַבְּרִייתָא, בִּשְׁהוּא אוֹמֵר (שם) 'וְהָשִׁיב אֶת אֲשָׁמוֹ
16 בְּרֹאשׁוֹ וְחִמִּישְׁתּוֹ יֹסֵף עָלָיו', הִרִי שֶׁבְּמִמּוֹן הַמִּשְׁתַּלֵּם בְּרֹאשׁ – לְבַדּוֹ
17 הַכְּתוּב מְדַבֵּר, כְּלוּמַר, בְּאוֹפֵן שֶׁמִּשְׁלַם אֶת הַקֶּרֶן לְבַד לֹא תִשְׁלֹמֵי
18 כָּפֹל, וְהֵינּוּ בְּגִזְלַת הֵגֵר וְלֹא בְּגִנִּיבַתּוֹ, וְכֵן מַה שֶּׁנֶּאֱמַר בַּהֲמִשְׁךְ

19 הַפְּרִשָּׁה 'הָאִשָּׁם הַמוֹשֵׁב' הֵינּוּ קֶרֶן וְחוּמֶשׁ וְלֹא קֶרֶן וְכִפֹּל.
20 הַגִּמְרָא חוֹזֶרֶת לְדִינוֹ שֶׁל רַבָּא בְּדִינֵי תִשְׁלֹם גִּזְלָן הֵגֵר: גּוֹפֵא, אָמַר
21 רַבָּא, גִּזְלָן הֵגֵר שֶׁהִתְחַוֵּירוּ לְכַהֲנִים בְּלִילָה, לֹא יֵצֵא הַגִּזְלָן יָדָיו חוֹבְתָו.
22 וְכֵן אִם הִתְחַוֵּירוּ לְחֻצְאֵין – שֶׁלֹּא הַחֹזֵיר אֶת כּוּלּוֹ בְּבֵת אַחַת, לֹא
23 יֵצֵא. מִבְּאֵר רַבָּא, מֵאִי טַעְמָא, כִּיּוֹן ד'אִשָּׁם' קָרְיָה רַחֲמָנָא – הַתּוֹרָה
24 כִּינְתָה אֶת תִּשְׁלֹם גִּזְלָן הֵגֵר בְּשֵׁם 'אִשָּׁם', שֶׁנֶּאֱמַר (שם ה ח) 'הָאִשָּׁם
25 הַמוֹשֵׁב לָהּ', לְלַמֵּד שֶׁכֶּשֶׁם שֶׁקֶרְבֵּן אֵינוֹ קָרֵב בְּלִילָה וְאֵינוֹ בֹּא
26 לְחֻצְאֵין, כֹּךְ גִּזְלָן הֵגֵר אֵינוֹ מִשְׁתַּלֵּם בְּלִילָה, וְאֵינוֹ מִשְׁתַּלֵּם לְחֻצְאֵין.
27 עוֹד חִידֵשׁ רַבָּא בְּעִנִּין תִּשְׁלֹמֵי גִזְלָן הֵגֵר: וְאָמַר רַבָּא, גִּזְלָן הֵגֵר שְׂאֵין
28 בּוֹ שְׁוֵה פְּרוּטָה לְכָל כְּהֵן וְכְהֵן מִהַמִּשְׁמֵר הַמִּשְׁמֵשׁ בְּאוֹתוֹ זֶמֶן בְּבֵית
29 הַמִּקְדָּשׁ, לֹא יֵצֵא הַגִּזְלָן יָדָיו חוֹבְתָו בְּנִתְיָנָתוֹ לְכַהֲנִים, אֲלֹא עָלָיו
30 לְהוֹסִיף מִמּוֹן מִשְׁלוֹ עַד שִׁיגִיעַ לְכָל אֶחָד מִהַכַּהֲנִים שׁוֹה פְּרוּטָה.
31 מֵאִי טַעְמָא, כִּיּוֹן דְּכֶתִיב (שם) 'הָאִשָּׁם הַמוֹשֵׁב לָהּ' לְכַהֵן, לְלַמֵּד
32 שֶׁאֵינוֹ יוֹצֵא יָדָיו חוֹבְתָו עַד שִׁיִּהְיֶה בְּגִזְלָה שִׁיעוֹר הַשְּׂכָה לְכָל כְּהֵן
33 וְכְהֵן, וּפָחוּת מִשׁוֹה פְּרוּטָה אֵינוֹ שִׁיעוֹר הַשְּׂכָה.
34 בְּעֵי רַבָּא, אִם אֵין בּוֹ – בְּגִזְלַתּוֹ שׁוֹה פְּרוּטָה לְכָל כְּהֵן וְכְהֵן
35 שֶׁבְּמִשְׁמֶרֶת יְהוֹזִירֵיב שֶׁהֵם מְרֻבִּים, וַיֵּשׁ בּוֹ שִׁיעוֹר שׁוֹה פְּרוּטָה

המשך ביאור למסכת בבא קמא ליום ראשון עמוד ב

1 לא נתן הגזולן את את הכסף לכהנים ועליהם להחזירו ליורשים.
 2 מקשה הגמרא: אֵלָא מַעְתָּה, לפי סברת רבא שיכול האדם לחזור
 3 בו מהקדשתו אם לא עשה זאת על דעת דבר מסויים שאירע,
 4 נאמר גם שקרבן חַטָּאת שָׁמְתוּ בְּעֻלְיָהּ, תִּיפּוּק – תצא לְחוּלִין, כיון
 5 דְּאִדְעָתָא דְּהָכִי לֹא אִפְרָשָׁה – על דעת כן שימות קודם שיקריבנה
 6 לא היה הבעלים מקדישה, והרי אין הדין כן, אלא נשאר
 7 בקדושתה והולכת למיתה. מתרצת הגמרא: אָמְרִי, חַטָּאת שָׁמְתוּ
 8 בְּעֻלְיָהּ, הִלְכָתָא גְמִירִי לָהּ – הלכה למשה מסיני היא דְּלִמִּיתָה אֲזֵלָא
 9 – שהיא הולכת למיתה ואינה יוצאת מרשות הקדש, ואין למדים
 10 מהלכה למשה מסיני למקום אחר. מוסיפה הגמרא ומקשה: אֵלָא
 11 מַעְתָּה, קרבן אֵשׁ שָׁמְתוּ בְּעֻלְיוֹ, לִיפּוּק לְחוּלִין, כיון דְּאִדְעָתָא דְּהָכִי
 12 שימות קודם שיקריבנו, לֹא אִפְרָשִׁיהּ – לא היה הבעלים מקדישו,
 13 והרי אין הדין כן, אלא ירעה עד שיפול בו מום. מתרצת הגמרא:

14 אֵשׁ גְּמִי, הִלְכָתָא גְמִירִי לָהּ, שָׁפֵל שְׁפַחְטָאת מִתָּה – כל בהמה
 15 שאילו היתה מוקדשת לחטאת היה דינה להשאר בקדושתה עד
 16 שתמות מעצמה, בְּאֵשׁ – אם הוקדשה לאשם דינה להיות רוּעָה
 17 עד שיפול בה מום, וימכרוה, ויפלו דמיה לקיץ המזבח, כמבואר
 18 במסכת שקלים (ט:).
 19 מוסיפה הגמרא להקשות: אֵלָא מַעְתָּה שאנו אומרים דְּאִדְעָתָא
 20 דְּהָכִי לֹא יֵהֵב לִיה, אם כן נאמר שִׁיבָמָה – אשה שמת בעלה ללא
 21 בנים, שְׁנַפְלָה לְפָנֶי אַחִי בעלה שהוא מוֹכֶה שְׁחִין, ואינה רוצה
 22 להינשא לו, תִּיפּוּק – תצא, תהיה מותרת להנשא בְּלֹא חֲלִיצָה, כיון
 23 דְּאִדְעָתָא דְּהָכִי – על דעת כן שתצטרך להתייבם למוכה שחין לֹא
 24 קִדְּשָׁה אֶת עַצְמָהּ לבעלה הראשון שמת, ויתבטלו קידושיה
 25 למפרע. מתרצת הגמרא: הָתָם לגבי אשה הנופלת ליבום, אֲנִי סָהָדִי
 26 – אנו עדים, כלומר ברור לנו הדבר,